

TRNAVA

1238 - 2008

SLOBODNÉ
KRÁĽOVSKÉ MESTO

MESTO NA KRIŽOVATKE CIEST

V tomto roku si pripomíname 770. výročie udelenia výsad slobodného kráľovského mesta. V listine sa konštatuje, že toto miesto je vhodné pre osídlenie a život občanov. Intenzita života potvrdzuje pravdu tohto výroku i dnes. Napriek problémom, ktoré sú prirodzenou súčasťou každého života, Trnava patrí k najlepším samosprávam. Je to vďaka mnohým z vás, ktorí každodennou prácou a námahou vytvárate nielen tvorivé prostredie, ale aj kultúrne a spoločenské aktivity.

Aj preto je dobré pozastaviť sa a spoločne si pripomenúť to, z čoho už dlhé stáročia čerpajú Trnavčania. V tomto mimoriadnom vydaní Noviniek z radnice je načrtnutý príbeh mesta od prvých náznakov osídlenia až podnes. Vedomie kontinuity nám umožňuje spoločne osláviť sviatok Trnavy počas Tradičného trnavského jarmoku. Práve jarmok bol jednou z výsad, ktoré sa podarilo uchovať. No tou najväčšou výsadou je sloboda občanov, vďaka ktorej môže rásť i naše mesto. Aj preto vás všetkých pozývam na podujatia, ktoré organizátori pripravili pre všetky vekové kategórie. Verím, že si na seba nájdeme čas a spoločne strávime pekné chvíle.

Ing. Štefan Bošňák
primátor mesta Trnava

TRNAVA V PRAVEKU A V OBDOBÍ VEĽKEJ MORAVY

Počas dekády, ktorá uplynula od osláv 760. výročia nášho mesta, sa definitívne potvrdilo, že územie dnešnej Trnavy bolo miestom vhodným na život už pre pravekých ľudí. Archeológ Jozef Urminský spoločne s Ing. arch. Ivanom Staníkom našli v roku 1999 pod násypom stredovekého opevnenia na Vajanského ulici dva praveké objekty približne z obdobia 4600 – 4300 rokov pred naším letopočtom. Pozostatky dvoch ďalších ľudských obydlí z toho obdobia našiel Jozef Urminský v októbri 2004 počas rekonštrukcie budovy Slovenskej sporiteľne na Hlavnej ulici. Tak sa podarilo doplniť obraz o rozsiahlom najstaršom pravekom sídlisku na pravom brehu Trnávky v priestore vymedzenom dnešným Evanjelickým domom, nárožnou vežou mestského opevnenia a Hlavnou ulicou. Dovedty boli známe len nálezy oveľa mladšieho pravekého osídlenia na ľavom brehu Trnávky v priestore medzi Dómom sv. Mikuláša a kláštorom klarisiek.

Po jeho zániku sa ďalšie rozsiahle osídlenie, ktoré dalo základ osade Sobota a mestu Trnava, objavilo až v stredoveku, v 12. storočí. Historici síce logicky predpokladali, že osada ležiaca na dôležitej spojnici európskych ciest musela jestvovať už najneskôr od konca 9. storočia, ale chýbali archeologické nálezy, ktoré by tento predpoklad potvrdili. Prvým nezvratným dôkazom bolo kostrové pohrebisko z prvej polovice 9. storočia, ktoré bolo objavené v roku 1963 v Trnave nad Veislovou dolinou. V roku 1980 našiel archeológ Petr Novák v mestskej štvrti Kopánka sídliskové objekty s fragmentmi keramiky z 9. storočia. Otázka, či sa nájde stopa slovanského osídlenia z obdobia Veľkej Moravy aj na území dnešného historického centra Trnavy, znela čoraz naliehavejšie. Odpoveď dal v roku 2006 unikátny nález archeológa Jozefa Urminského, ktorý objavil na Jeruzalemskej ulici v blízkosti Dómu sv. Mikuláša dva kostrové hroby z horizontu 9. a 10. storočia.

Mgr. Jozef Urminský, archeológ:

Tento nález podáva prvý autentický dôkaz o existencii slovanskej osady na mieste stredovekej Trnavy. Samotná skutočnosť, že v trojkilometrovom úseku od Modranky po mestskú štvrť Kopánka už evidujeme až tri sídelné útvary z 9. – 10. storočia, nás oprávňuje predpokladať hustú slovanskú sídelnú aglomeráciu na ľavom brehu Trnávky, ktorá nepochybne významne ovplyvnila budúci vývoj trhovej osady. Iba silné zázemie vychádzajúce zo stabilného staršieho osídlenia mohlo zabezpečiť jej vzrast a prosperitu. Všetky slovanské nálezy získané z Trnavy a jej okolia túto teóriu zatiaľ len potvrdzujú.

ZNOVUZRODENIE GOTICKEJ TRNAVY

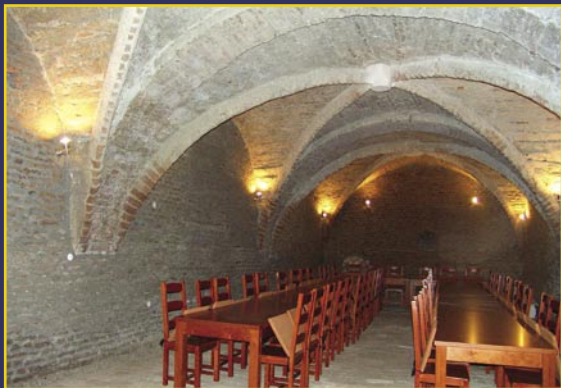
Presuňme sa v čase opäť o kúsok dopredu, do obdobia, keď sa začala písať história slobodného kráľovského mesta Trnavy, ktorá v čase získania privilégii patrila rozlohou 56 hektárov medzi najväčšie mestá strednej Európy. V druhej polovici 13. storočia sa mesto ohradilo hradbami, ktoré v súčasnosti svojim rozsahom, zachovalosťou i použitým materiálom patria medzi unikátne stavebné diela v rámci tohto európskeho teritória.

Trnava sa stala aj miestom kráľovských stretnutí. V roku 1327 sa tu stretli Karol Róbert a český kráľ Ján Luxemburský. Ich synovia – Ludovít I., ktorý v meste roku 1382 zomrel, a český kráľ Karol IV. tu v roku 1360 uzavreli priateľskú dohodu. Trnavu navštívili mnohí ďalší panovníci – Belo IV., Vladislav II., Konštancia, Karol Veľký, Žigmund, kráľovná Beatrix, manželka Mateja Korvína... Lesk kráľovskej priazne priniesol Trnave rýchly rozvoj a upevňovanie pozície v rámci Uhorska.

Prosperita mesta podporovala donedávna platný názor, že v súvislosti s rozsiahlou výstavbou pôvodná stredoveká Trnava postupne takmer zanikla.

Výsledky pamiatkového a archeologického výskumu v posledných dvoch desaťročiach však priniesli prevratné objavy aj v tejto oblasti. Gotická Trnava dodnes žije v nečakanom rozsahu priamo pred našimi očami. Znovuzrozená je aj najstaršia budova trnavskej radnice, o ktorej sa oddávna v literatúre tradovalo, že zanikla pri výstavbe klasicistickej novostavby.

Ing. arch. Jaroslava Žuffová, odborníčka v oblasti pamiatkového výskumu:

Od oslavy 750. výročia udelenia výsad slobodného kráľovského mesta Trnava, kedy sa len začalo črtať, že ranogotická Trnava, to nie sú iba hradby a kostoly, prešlo skúmanie stavebných počiatkov mesta dlhú a plodnú cestu. Pozoruhodné je, že z čias udelenia kráľovských výsad si Trnava, napriek tomu, že na prvý pohľad to tak nevyzerá, podnes zachovala všetky primárne mestotvorné znaky – unikátne tehlové opevnenie, kláštorné objekty žobravých reholí – kláštory klarisiiek a františkánov,

špitál pre chudobných s Kostolom sv. Heleny a meštianske domy. Za najväčší prínos k poznaniu stavebných počiatkov Trnavy možno považovať objav typu murovaného meštianskeho domu, ktorý stál priamo pri jej zrode. Pre veľkosť poznaného počtu – viac ako 35 podnes zachovaných domov tohto typu zabudovaných v hmotách dnešných obytných domov – nemá Trnava v strednej Európe konkurenciu.

Objav stredovekej radnice počas pamiatkového výskumu v roku 1998 bol tiež veľkým prekvapením. Úplne zmenil dovtedajší pohľad na vznik, vývoj a hodnotu dnešnej radnice. Nález bol o to nečakanejší, že sa podaril pri výskume inak nenápadného, utilitárne pôsobiaceho krídla v zadnej časti parcely. Obnovou tejto najstaršej budovy radnice, ktorá oddávna reprezentovala moc a postavenie mesta, darovala Trnava sebe i Trnavčanom vzácny dar k okrúhlemu 770. výročiu udelenia výsad slobodného kráľovského mesta.

MENO TRNAVY SA DOSTALO DO CELEJ EURÓPY

V roku 1543 prišla do mesta s ostrihomským arcibiskupom i ostrihomská kapitula, a tak sa Trnava stala nielen križovatkou obchodných, ale aj duchovných i kultúrnych ciest. Početné cirkevné synody a zasadnutia uhorského snemu zaistili vstup Trnavy do politických salónov. Od roku 1561 pôsobili v meste jezuiti a 19. mája 1566 tu bol otvorený seminár – arcibiskup Mikuláš Oláh zlúčil mestskú školu s kapitulskou a sám sa staral o skvalitnenie vyššieho školstva. Ako prvý sa zaoberal myšlienkou založiť v seminári aj tlačiareň, ale jeho plán sa neuskutočnil.

Prvú kníhtlačiareň založil v roku 1577 trnavský farár Mikuláš Telegdi, spolupracovník Oláhovho nástupcu – ostrihomského arcibiskupa Antona Vrančiča. Práve v tejto kníhtlačiarni vydal v roku 1579 slávny trnavský rodák, lekár, historik, humanista, polyhistor, zberateľ a editor antických rukopisov Ján Sambucus (1531 – 1584) dielo Petra Ransana *Epitome rerum hungaricarum*, kde vysoko hodnotí Svätopluka a Slovanov pokladá za pôvodných obyvateľov Uhorska. Treba však podotknúť, že dejiny knižnej kultúry sa v Trnave začali písať už v čase udelenia privilégií.

Dr. h. c. Hadrián Radváni, historik:

Trnava ako prvá zo slobodných miest na Slovensku mala a dodnes má významné postavenie vo vývoji knižnej kultúry. Z dnešného pohľadu vidíme, že toto bohatstvo je výsledkom vývoja trvajúceho viac storočí. Už po udelení výsad slobodného kráľovského mesta Trnave Belom IV. zriadila Trnava svoju mestskú kanceláriu, v ktorej pracovali aj notár a pisári. Od začiatku 14. storočia sú známe zápisnice mestskej rady, daňové knihy i ďalšie písomnosti, ktoré tvorili prvú mestskú knižnicu. Z roku 1495 je známa kniha účtov fary sv. Mikuláša. Fara a miestne kláštory mali svoje liturgické knihy. Stredovekú knižnú kultúru reprezentujú aj rukopisné kódexy.

Prvá kníhtlačiareň v Trnave sa koncom roka 1619 dostala na príkaz Gabriela Bethlena pod správu mesta a napokon bola s väčšinou písma odvezená do Košíc. Po založení Trnavskej univerzity v r. 1635 sa usiloval o tlačiareň

ostrihomský arcibiskup kardinál Peter Pazmáň, vediac, že univerzita potrebuje literatúru a mnohé učebnice. Po dohode bola bratislavská arcibiskupská tlačiareň v roku 1646 prevezená do Trnavy, kde bolo od roku 1648 jezuitské a univerzitné vydavateľstvo s kníhtlačiarňou a väzbou kníh. Vydania boli spestrené mnohými hodnotnými ilustráciami zhotovenými európskymi medirytcami, medzi ktorými nechýbali aj zahraniční z Nemecka, Holandska, Belgicka a ďalších štátov. Produkcia v rokoch 1648 – 1773 dosiahla viactisícové náklady, medzi nimi povedľa latinských a inorečových kníh aj 277 slovenských tlačí.

UKÁŽKY TRNAVSKEJ KNÍHTLAČE Z KNIŽNICE SPOJKU SV. VOJTECHA

- 1: OFFICIUM 1662, TY 797
- 2.: ODORATIONE INSPIRITU ET VERITATE 1663, TY 173
- 3, 4: UNGARIA SUIS CUM REGIBUS COMPENDIO 1729, TY 1636

Sedemnásťte storočie prinieslo zlomové udalosti, ktoré sa veľkou mierou podieľali na hospodárskom, politickom, kultúrnom a sociálnom rozvoji mesta. V tomto období sa stala Trnava jedným z intelektuálnych centier Uhorska. Mesto bolo skutočne internacionálne. Skladba profesorského zboru a študentov Trnavskej univerzity zahŕňala niekoľko desiatok národov a národností. Fakulty a katedry Trnavskej univerzity dali svetu stovky vzdelancov, z ktorých mnohí vytvorili doma i v zahraničí mimoriadne vedecké i spoločenské hodnoty. Od polovice 18. storočia, ale najmä po založení lekárskej fakulty (1769), bola už Trnavská univerzita nadkonfesionálna

s výraznými akademickými právami univerzitných národov. Patrili k nej aj astronomické observatórium založené Maximiliánom Hellom, knižnica, lekáreň a divadelná sála. Chýrna bola i botanická záhrada s unikátnymi exotickými i liečivými druhmi rastlín a lekáreň so širokou sieťou služieb i pre potreby občanov mesta.

prof. PhDr. Jozef Šimončíč, CSc., historik:

Keď arcibiskup Peter Pázmaň 12. mája 1635 zachytil na listine svoje rozhodnutie a založil v Trnave univerzitu, a keď 13. novembra 1635 zakladajúcu listinu odovzdal prvému rektorovi, boli to vrcholné chvíle v histórii Trnavy. Táto Pázmaňova tenella universitatula – skromnučká univerzitôčka, táto naša prvá Alma mater, Athény Uhorska, umožnila potom vstup aj do kultúrnych salónov Európy. Úloha určiť jej význam

pre Slovensko ešte len čaká na svojho historika. Nad činnosťou a produkciou jej lekárskej fakulty žasnú odborníci ešte dnes.

A keď sa Trnavská univerzita v roku 1992 zrodila znovu ako fénix, aby prevzala históriu a tradíciu slávnej Alma mater Universitatis Tyrnaviensis, svet sa znova dotkol Trnavy. Jej medzinárodné aktivity a kontakty s inými európskymi i americkými univerzitami podčiarkujú to, čo kedysi napísal rektor Trnavskej univerzity Martin Sentiváni (1699): „Certe nomen Tyrnaviae per Academiam universae Europae inclaruit, quod alias mansisset obscurum – Meno Trnavy sa dostalo do celej Európy len vďaka Trnavskej univerzite, inak by o nej nik nevedel.“

OBRAZ ŽEHNAJÚCEJ PANNY MÁRIE MAJÚ VERIACI TRNAVČANIA V ÚCTE.

PO VPÁDE TURKOV NA ÚZEMIE SLOVENSKA V ROKU 1663 SA NA ŇOM OBJAVILI SLZY A OPAKOVANE AJ V ROKU 1708.

V ROKU 1710 SA PO PROCESII S OBRAZOM V MESTE NEOČAKÁVANE ZASTAVIL ŠÍRIACI SA MOR. PRI OBRAZE SA 11. SEPTEMBRA 2003 STRETOL S TRNAVČANMI AJ PÁPEŽ JÁN PAVOL II.

DYNAMICKÝ BAROK A ŽIVOT V MESTE AŽ PO 20. STOROČIE

V 17. a 18. storočí dostáva mesto nový barokový vzhľad. Prvý rektor Trnavskej univerzity Juraj Dobronoki sa zaslúžil o dostavbu Univerzitného kostola – Katedrály sv. J. Krstiteľa (1629 – 1637) a prestavbu budov univerzitného kolégia. Nemožno nespomenúť významného Zemplínčana – rektora Ladislava Sennyeyho, ktorý bol stavebníkom prevažnej časti univerzitných budov.

Rozvíjalo sa nielen centrum mesta, ale aj okolie. Roky 1831, 1832 a 1833 sa zapísali do dejín Trnavy zlatými verzálami. V roku cholery 1831, kedy ostatné mestá vymierali, postavili trnavskí mešťania vlastnými silami a prostriedkami divadlo, v roku 1832 otvorili jednu z prvých detských opatrovní v Uhorsku a v roku 1833 založili v Trnave Cirkevný hudobný spevokol. V roku 1838 sa začala výstavba železničnej trate medzi Prešporkom a Trnavou. Prvý vlak ťahaný koňmi prišiel na trnavskú stanicu v roku 1846.

Trnava sa snažila udržať si svoj kultúrno-spoločenský štandard i v tomto období. V devätnástom storočí tu vznikli dve kultúrne inštitúcie: Spolok sv. Vojtecha a Beseda slovenská (1870). V meste pôsobilo množstvo osobností kultúrneho života Slovenska, napr. kodifikátor prvého spisovného jazyka Anton Bernolák, dramatik Ferko Urbánek, sochár Ján Koniarek, hudobný skladateľ Mikuláš Schneider Trnavský a mnohí ďalší.

Po vzniku prvej Československej republiky sa začali vytvárať podmienky na ďalší rozvoj mesta v demokratickom zriadení. Nádeje do budúcnosti však rozdrvil nástup nemeckého fašizmu, a po druhej svetovej vojne úder komunistického puču, ktorý sa neslávne zapísal do histórie ako „Vítazný február“.

OSLAVY 770. VÝROČIA SLOBODNÉHO KRÁĽOVSKÉHO MESTA

TRADIČNÝ TRNAVSKÝ JARMOK TRNAVSKÉ DNI

- 4. septembra 2008 o 17.00 h**
v západnom krídle radnice
GENIUS LOCI TRNAVY
vernisaž výstavy fotografií
- 8. – 9. septembra 2008**
v kine Hviezda
TRNAVA A POČIATKY
STREDOVEKÝCH MIEST
medzinárodná konferencia
- 11. septembra 2008 – štvrtok**
Trojičné námestie
TRNAVČANIA TRNAVE
10.00 h program žiakov
materských, základných
a umeleckých škôl
15.00 h Old Boys Jazz Band
16.00 h The Breakers
17.00 h Grass Country Drive
18.00 h Blue Sundown
19.00 h Hudba z Marsu
20.00 h Bystrík Červený
21.00 h Supple People
- 20.00 h Dóm sv. Mikuláša**
SLÁVNOSTNÝ KONCERT
pri príležitosti 175. výročia
založenia Rímsko-katolíckeho
cirkevného hudobného spolku
sv. Mikuláša
- 12. septembra 2008 – piatok**
10.00 – 22.00 h
Bernolákov sad
HISTORICKÁ TRNAVA
Program pre malých i veľkých
– dobová hudba a tance, rytieri,
sokoliari, pouličné divadlo,
historický šerm, ukážky strelných
zbraní, landsknechti, katovská
dielňa, hry...
- Hlavná ulica – pred radnicou**
13.30 h Funny Fellows
14.00 h SLÁVNOSTNÉ
OTVORENIE osláv 770. výročia
mesta Trnavy a Tradičného
trnavského jarmoku
14.10 h Funny Fellows
- Trojičné námestie**
15.30 h The Barrock Brass, ČR
– vežový koncert I.
16.00 h TRŇNISTÉ DEJINY
TRNAVY
historický sprievod mestom
a symbolické odovzdanie
privilegiálnej listiny
17.00 h vežový koncert II.
17.30 h folklórny súbor Trnafčan
19.00 h Petra Kepeňová,
Jakub Petraník

- 20.00 h Miro Jaroš s kapelou
21.00 h Sprievod rytierov
mestom s pochodňami,
rytiersky peší turnaj
22.00 h Artistické ohňové
predstavenie

13. septembra 2008 – sobota

11.00 h Kapitulská ulica
Spomienka pri pamätníku
M. Schneidera Trnavského

Trojičné námestie

- 9.00 h dychová hudba Križovianka
11.00 h folklórny súbor Trnavček
11.30 h Súkromná ZUŠ
pri Štúdiu baletu D. Nebylu
moderný tanec, hip-hop
13.30 h Mária Čírová so skupinou
14.30 h kapela Borovienka
16.30 h Dominika Mirgová s kapelou
Michal Chrenko a WEGA
18.00 h Desmod
a Zuzana Smatanová

20.00 h Divadlo J. Palárika
TO NAJLEPŠIE Z TRNAVY
galaprogram Trnavských dní

20.00 h Mestský amfiteáter
Allan Mikušek,
Honza a František Nedvědovci
vstupné 50 Sk/1,65 Eura

14. septembra 2008 – nedeľa

9.00 h Evanjelický kostol a. v.
SLUŽBY BOŽIE

10.30 h Dóm sv. Mikuláša
Missa Pontificalis – ďakovná
omša pri príležitosti 770. výročia
slobodného kráľovského mesta
so spomienkou na Mikuláša
Schneidera Trnavského

Trojičné námestie

- 10.00 h Podhradská a Čanaky
deťom
11.00 h Second band
13.00 h Cimblová hudba
15.00 h Slavo Kmeť so skupinou
17.00 h Pavol Hammel a Prúdy
18.45 h Akcent live paráda
21.30 h Tina, Gladiátor
23.30 h OHŇOSTROJ

18.30 h Mestský amfiteáter
OCENENIA MESTA TRNAVA
koncert Košickej filharmónie
a Cigánskych diablov
Voľné vstupenky sú od 30. 8.
do 11. 9. 2008 k dispozícii v TINS-e

15. septembra – pondelok

15.00 h Mestský amfiteáter
PRAŽSKÝ FILMOVÝ
ORCHESTER – prierez
najznámejšími filmovými
melódiami svetovej kinematografie

20.00 h Dóm sv. Mikuláša
TRNAVSKÉ ORGANOVÉ DNI
koncert z diel trnavských autorov
omšových kompozícií 19., 20. a 21.
storočia

Mesto Trnava a Krajský pamiatkový úrad Trnava TRNAVA A POČIATKY STREDOVEKÝCH MIEST

Medzinárodná konferencia pri príležitosti

770. výročia udelenia výsad slobodného kráľovského mesta Trnave

Podujatie je zároveň 15. ročníkom odborného seminára

PAMIATKY TRNAVY A TRNAVSKÉHO KRAJA

8. a 9. septembra 2008 v kine Hviezda na Paulínskej ulici

8. septembra – pondelok

9.00 SLÁVNOSTNÝ PRÍHOVOR

primátora mesta Trnava

Ing. Štefana Bošnáka

**9.20 Privilégiá slobodného
kráľovského mesta Trnava**

doc. PhDr. Juraj Roháč, CSc., Katedra
archívnictva a pomocných vied
historických, Filozofická fakulta
Univerzity Komenského, Bratislava,
Slovenská republika

9.40 Trnavský erb a pečať

prof. PhDr. Jozef Šimončíč, CSc.,
Katedra histórie, Filozofická fakulta
Trnavskej univerzity, Trnava,
Slovenská republika

**10.00 Porovnanie podmienok
vzniku Trnavy
a slovenských miest**

Dr. h. c. prof. PhDr. Richard Marsina,
DrSc., Katedra histórie, Filozofická
fakulta Trnavskej univerzity, Trnava,
Slovenská republika

**11.00 Osídlenie a netrvanlivá
zástavba v počiatkoch
mesta Trnava**

Mgr. Jozef Urminský, Vlastivedné
múzeum v Hlohovci, Hlohovec,
Slovenská republika

**11.20 Prvotná murovaná mestská
zástavba Trnavy – meštianske domy,**

sakrálna architektúra

Ing. arch. Jaroslava Žuffová, CSc.,
Osuského 46, Bratislava,
Slovenská republika

**11.40 Premeny stredovekého
opevnenia Trnavy v 13. a 14. stor.**

Ing. arch. Ivan Staník, Krajský
pamiatkový úrad Bratislava,
Slovenská republika

**12.00 Trnava za Matúša Čáka
Trenčianskeho**

Doc. PhDr. Ján Lukačka, CSc., Katedra
slovenských dejín, Filozofická fakulta
Univerzity Komenského,
Bratislava, SR

**14.00 Lokačné mesto v Sliezske,
parcelácia, pôdorysný plán,
typická zástavba parcely, prvé
meštianske domy**

Dr. hab. inž. arch. Małgorzata
Chorowska,
Politechnika Wrocławska,
Wydział Architektury, Wrocław,
Rzeczpospolita Polska

**14.20 Zakladanie stredovekých
miest v južnom a strednom
Bádensku (Breisach – Freiburg
– Lahr – Offenburg): kontinuita
a prerušenie vývoja**

Dr. Niklot Krohn, Institut für Ur-und
Frühgeschichte und Archäologie des

Mittelalters der Albert-Ludwigs-Universität, Freiburg, Bundesrepublik Deutschland

14.40 Plot and system of plots in a 13th c. founded town – the example of Buda

Dr. Andras Vegh, Budapesti Történeti Múzeum, Budapest, Magyarország

15.20 Brno 13. století ve vztahu ke střednímu Podunají

David Merta – Mgr. Marek Peška, Archaia, Brno o.p.s., Brno, Česká republika

15.40 Počiatky mesta Nitra

PhDr. Peter Bednár, CSc. – PhDr. Matej Ruttkay, CSc., Archeologický ústav Slovenskej akadémie vied, Nitra, Slovenská republika

16.00 diskusia

9. septembra – utorok

9.00 Pramene k počiatkom stredovekých miest na strednom Slovensku

prof. Dr. Ilpo Tapani Piirainen, Dumte 32, 485 65 Steinfurt, Bundesrepublik Deutschland

9.20 Porovnanie výsadných práv českých a slovenských miest v 13. storočí

doc. PhDr. Ludmila Sulitková, CSc., Pod Školou 10, 150 00 Praha, Česká republika

9.40 Mesto ako opevnený priestor

PhDr. Vladislav Razím, Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech v Praze, Praha, Česká republika

10.00 Patrocínium „sv. Mikuláš“ vo vzťahu k zakladaniu miest

doc. PhDr. Michal Slivka, CSc., Katedra archeológie, Filozofická fakulta Univerzity Komenského, Bratislava, Slovenská republika

11.00 Kráľovské sídla v zakladaných mestách

PhDr. Vladimír Rábik, PhD., Katedra histórie, Filozofická fakulta Trnavskej univerzity, Trnava, Slovenská republika

11.20 Mendikanti v mestách na Slovensku

PhDr. Štefan Oriško, CSc., Katedra dejín výtvarného umenia, Filozofická fakulta Univerzity Komenského, Bratislava, SR

11.40 Počiatky mesta Žilina

PhDr. Jozef Moravčík, Pittsburská 7/80, 010 08 Žilina, Slovenská republika

12.00 Obraz Bratislavy

13. storočia vo svetle najnovších archeologických výskumov

PhDr. Branislav Lesák, Mestský ústav ochrany pamiatok, Bratislava, Slovenská republika

12.20 diskusia a ukončenie prednáškovej časti seminára

14.00 exkurzia po najstarších trnavských mestských stavbách

– hradby, klariský kláštor s Kostolom Nanebovzatia Panny Márie, farský Kostol sv. Mikuláša, špitálsky Kostol sv. Heleny, pivnice vybraných meštianskych domov, pre záujemcov možnosť prehliadky originálu privilegálnej listiny v Štátnom archíve pobočka Trnava

OBNOVENIE SAMOSPRÁVY

Obnovením samosprávy v roku 1990 mesto úspešne nadväzuje na slobodný rozvoj kráľovského mesta z roku 1238. Vyše 40-ročné pretrhnutie kontinuity samosprávy sa síce odzrkadilo v mnohých necitlivých zásahoch najmä do architektúry a v rozdrobenosti občianskej a kultúrnej spoločnosti, ale už v priebehu prvých rokov demokratického systému sa vykryštalizovalo ekonomické podhubie mesta a postupne sa stabilizovalo hospodárstvo.

Mesto sa snažilo nadviazať na pretrhnutú tradíciu a vďaka kontinuite i politickej stabilite sa Trnava vrátila jej dôležitosť i postavenie centra v rámci regiónu. Mnohé kompetencie však prechádzali na mestá a obce veľmi zdĺhavo. Možno to dokumentovať aj na príjmoch mesta,

ktoré sa pohybovali v roku 1991 na úrovni 164 660 miliónov Sk, pred desiatimi rokmi na úrovni 380 miliónov Sk a až v posledných rokoch dosahujú výšku jednej miliardy.

Aby súčasná samospráva nezadĺžila budúcu generáciu, musela dodržať finančnú disciplínu, určiť postupnosť krokov a rozumne vynakladať finančné zdroje. A to aj napriek tomu, že už v prvých rokoch si potreby vyžadovali niekoľkonásobne viac financií, ako dosahovali reálne príjmy. Vďaka pochopeniu občanov a dlhodobej vízii sa podarilo dostať mesto na úroveň najlepšie hospodáriacej samosprávy.

Popri povinnostiach, ktoré vyplývajú zo zákona, sa mesto sústredilo na obnovu historického dedičstva, na vytvorenie dotačného systému pre občiansky, kultúrny a športový život, na obnovu infraštruktúry a v neposlednom rade na vytvorenie vhodných podmienok pre nové investície. Desiatky miliónov korún boli od roku 1990 vynaložené na plynofikáciu Modranky, sedemdesiat miliónov korún na skládku tuhého komunálneho odpadu, ktorej výstavba sa začala v roku 1997, tridsaťsedem miliónov na vybudovanie bazénov Castiglione (1993) a Zátvor (1996), vyše stopäťdesiat miliónov na dobudovanie a bezpečnú prevádzku trnavského Mestského zimného štadióna, ďalšie milióny na prepojavací most na sídlisko Družba (1993), rekonštrukciu autobusovej stanice a mnoho iných investícií.

OBNOVA KULTÚRNYCH PAMIATOK

Keďže Trnava patrí k najstarším slobodným kráľovským mestám na Slovensku a súčasná samospráva sa k tejto tradícii hlási, každoročne investuje aj do obnovy vzácných kultúrnych pamiatok. Zrekonštruované bolo Súsošie Najsvätejšej Trojice (1993), opravili sa viaceré meštianske domy (napríklad v roku 1994 za 70 miliónov Sk), zrekonštruované boli historické ulice mesta Múzejná, Haulíkova, Kapitulská, Františkánska, Michalská, Vajanského, Námestie sv. Mikuláša a iné. Stovkami miliónov korún podporila samospráva aj obnovu sakrálnych a iných historických budov, ktoré nie sú vo vlastníctve mesta, ale patria k najnavštevovanejším a najobdivovanejším turistickým objektom v Trnave. Vďaka investícii mesta dostala staronovú pôvodnú tvár i dominanta Trnavy – mestská veža. Popri obnove jej exteriéru a interiéru bol znovuobjavený a zrekonštruovaný aj renesančný arkier na

priečelí. Mesto priebežne financuje desiatkami miliónov korún i obnovu jedinečného hradobného systému. Na rekonštrukciu znovuobjavenej vzácnnej budovy najstaršej trnavskej radnice a celého západného krídla radničného komplexu sa vynaložilo 18 miliónov korún.

PRÍLEV INVESTÍCIÍ A HOSPODÁRSKY ROZVOJ

Popri každoročných investíciách do krajšej podoby mesta priniesla niekoľkoročná koncepčná snaha samosprávy Trnave aj naplnenie ambícií získať viacerých dôležitých investorov, ktorí tu vytvorili spektrum pracovných príležitostí v rôznych odvetviach. V meste pôsobí niekoľko významných podnikov (Johns Manville, SACHS, ZF Boge, Punch, ŽOS, a.s. Trnava, Swedwood Slovakia...).

Bez zbytočných problémov sa podarilo naplniť záväzky aj v celoslovensky najdôležitejšej investícii PSA Peugeot Citroën, ktorá od začiatku roku 2006 spustila v novom závode výrobu automobilov.

V spolupráci s Trnavským samosprávnym krajom bol založený Automobilový klaster západné Slovensko, ktorého víziou je vybudovať do roku 2012 prestížnu a modernú základňu pre automobilový priemysel, pripravenú nielen z hľadiska zvyšovania kvality ľudských zdrojov, ale aj z hľadiska transferu technologických a inovačných procesov pre vznik subdodávateľských reťazcov.

Ing. Štefan Chudoba, technický riaditeľ Autoklastra západné Slovensko:

S potešením sa do Trnavy vraciam ako zrelý človek, ktorý má rád toto mesto a ľudí. Svojimi schopnosťami a vedomosťami chcem prostredníctvom vzniknutého autoklastra napomáhať rozvoju konkurencieschopnosti regiónu zvyšovaním inovácií, transferu vedy a výskumu medzi školami a praxou. To, že mesto vidí ako prioritu vytvárať priestor pre výskum, a tým aj možnosť uplatnenia odborných a vysokoškolských absolventov, sa potvrdzuje kontinuita Trnavy, ktorá má nielen bohatú históriu, dynamickú prítomnosť, ale aj perspektívu budúcnosti.

NOVÉ PRIESTORY PRE ŽIVOT

Okrem povinností, ktoré súvisia s výstavbou automobilového podniku, vytvorilo mesto Trnava aj nové podmienky pre bývanie. Do výstavby obytných domov sa pustili nielen súkromní investori, ale prostredníctvom úverov zo Štátneho fondu rozvoja bývania aj samospráva, ktorá týmto spôsobom reaguje na zvýšený záujem o byty a neúmerné zvýšenie ich cien. Od roku 1998 postavila 396 nájomných bytov Na hlinách, na uliciach

Františkánska, Clementisova, Veterná, Mozartova, Coburgova... a preinvestovala na tieto účely viac ako 509 miliónov korún. Pripravené je ďalšie územie pre viac ako 1 500 bytových jednotiek v časti Kočišské.

Samospráva si zároveň uvedomuje aj nerovnomernú sociálnu situáciu v rôznych vrstvách obyvateľstva. Z tohto dôvodu po výstavbe bytov pre mladé rodiny intenzívne podporuje výstavbu hospicu, prevádzku domova dôchodcov, strediska opatrovateľskej služby, malometrážnych bytov, vznik a prevádzku materského centra, denného stacionára pre dôchodcov a azylového domu pre týrané matky s deťmi. Vďaka dotácii mesta pôsobí v Trnave šesť klubov dôchodcov, ktorých členovia môžu využívať službu lacnejších obedov.

KULTÚRA TELA

S novými pracovnými podmienkami a bytovou výstavbou ide ruka v ruku aj požiadavka na kvalitné využívanie voľného času. Preto mesto okrem každoročných dotácií subjektom, ktoré pôsobia v Trnave a podpory sídliskových aktivít, investovalo aj do obnovy športovísk. Po rekonštrukcii zimného štadióna, mestskej športovej haly, atletickej dráhy, krytej plavárne a kúpalska Castiglione vybudovalo aj umelý trávnik na ihrisku Lokomotíva.

Vyššie dvadsaťmiliónovú investíciu od prvých dní využívajú nielen vrcholoví futbalisti, ale i mládežnícke kluby z celého okolia. V nadväznosti na tieto kroky sa v prvej polovici roku 2006 začala výstavba vyhrievaného trávnikára na štadióne Antona Malatinského a rekonštrukcia západnej tribúny. V Trnave teraz majú najobľúbenejšie športy dôstojné podmienky na dosahovanie čoraz najväčších úspechov. V najbližších rokoch by mali pribudnúť aj Národné strelecké centrum, ktoré mesto buduje v spolupráci so streleckým zväzom, a kompletne zrekonštruovaný areál Antona Malatinského.

Ladislav Kuna, prezident FC Spartak Trnava

(účastník futbalových MS 1970,

ako hráč bol pri všetkých piatich tituloch „bílích anjelov“):

Práve v roku významného výročia starobylej Trnavy sme si – spolu so širokou rodinou našich priaznivcov – pripomenuli okrúhly medzník. Od získania prvého majstrovského titulu (1968) uplynuli štyri desaťročia. Vo svojich futbalových srdiečkach stále nosíme trénerského mága

Tonibáčiho Malatinského. Práve on nás svojou nepoddajnosťou a originalitou priviedol na domáci futbalový Olymp. Vďaka nemu sa dodnes hovorí o Trnave ako o meste veží a futbalu. Obyvateľom Trnavy želim k sviatočným dňom jubilejných osláv iba to najlepšie. No a celej spartakovskej komunite

prajem, aby nám prvá priečka v najvyššej futbalovej súťaži patrila už v tejto sezóne. Všetkým, ktorí športovo držia palce Spartaku, úprimne ďakujem. Spoločne sa pričíňme o dosiahnutie stanovenej méty. Aby do tohto pekného, historického mesta sa po dlhom čase opäť vrátili krásne chvíle, aké sme s futbalovou loptou prežívali na prelome šesťdesiatych a sedemdesiatych rokov.

Libor Charfreitag, slovenský reprezentant v hode kladivom,

štvornásobný Atlét roka v SR, víťaz ankety

Športovec mesta Trnavy 2007:

Pri príležitosti 770. výročia udelenia kráľovských privilégií mestu Trnave by som rád zaželel všetkým športovcom najmä veľa zdravia, odhodlania do tvrdej práce a v neposlednom rade pevné nervy. Ak sa k tomu pridá aj kúsok športového šťastia, tak už by potom nemalo nič zabrániť, aby bol pre vás veľmi úspešný tento olympijský rok, ale i tie ďalšie.

Občanom nášho mesta odkazujem,

aby boli hrdí na to, že sú Trnavčania, aby sa pričínili v ďalších rokoch o rozvoj mesta, ktoré by malo vyrásť do krásy a prosperity, aby sa Trnava zaradila medzi najnavštevovanejšie mestá v Európe. Myslím si, že historické mesto má čo ponúknuť aj budúcim generáciám. Iba spokojní Trnavčania budú mať svoje mesto radi.

KULTÚRA DUCHA

Desiatky miliónov korún mesto uvoľňuje na kultúrny život a aktivity s ním spojené. Vďaka tomu sa stali už tradičnými podujatiami napríklad Trnavská hudobná jar a jeseň, medzinárodný gospelový festival Lumen, medzinárodný festival Dobrofest - Trnava, Záhradné slávnosti, Trnavský JAZZyk, Trnavské organové dni, folklórny festival Trnavská brána, Trnavské zborové dni, Divadelné inšpiratívne vystúpenia, Radničné hry či Medzinárodná spevácka súťaž M. Sch. Trnavského.

Obnovené bolo mestské kino Hviezda, ktoré má dnes okrem premietania filmov k dispozícii aj koncertnú a konferenčnú sálu. Vytvorilo sa zázemie nielen pre rozvoj kultúry, ale aj pre organizovanie rôznych medzinárodných konferencií či pracovných stretnutí. V tomto roku bolo verejnosti odovzdané ďalšie multifunkčné kultúrne centrum – zrekonštruovaný mestský amfiteáter, do ktorého sa investovalo viac ako 60 miliónov korún. Nový atraktívny priestor na usporadúvanie výstav vznikol po rekonštrukcii aj v podkroví západného krídla radnice.

Jakub Nvota, divadelný režisér, autor, herec:

Nenarodil som sa v Trnave, ale zažil som tu všetko podstatné, čo človek musí v živote zažiť. Chodil som tu do školy, poza školu, hral som tu divadlo, ženil som sa tu a teraz tu bývam a vychovávam syna. Som rád, ak sa mesto rozrastá nielen do šírky a výšky, ale aj do hĺbky.

To je rast, ktorý spočiatku nie je veľmi vidieť, ale po čase sa predsa len ukáže. Aby sa mohlo rásť do hĺbky, musí sa mať kde. Tú otázku sme často riešili s divadlom, túlajúc sa po mnohých miestach v Trnave a neskôr aj inde. Dnes Trnava vybuodovala amfiteáter a niekoľko ďalších priestorov, ktoré sa dajú, môžu a musia naplniť

hĺbkou a zážitkami, aby sa v nich bolo na čo dívať a čo zažívať. Želám teda Trnave, aby ďalej rástla nielen svojou veľkosťou, ale aj hĺbkou, kvalitou kultúry a investíciami do nej. Nie je to hneď poznať, ale časom sa to všetko ukáže a zúročí.

PODPORA VZDELÁVANIA

Úctu k tradíciám a slávnej histórii mesta deklarovala samospráva aj dôraznou podporou obnovenia Trnavskej univerzity a vysokého školstva.

Prispela však nielen deklaratívne, ale aj bezplatným poskytnutím priestorov pre univerzity, ktorých činnosť podporuje formou dotácií.

Samostatnou kapitolou je od roku 2002 po prechode kompetencií na samosprávy starostlivosť o vzdelávanie

v oblasti základného školstva. Mesto prevzalo do zriaďovateľskej pôsobnosti 15 zariadení s právnou subjektivitou. Okrem výdavkov na obnovu budov vo výške viac ako 150 miliónov korún udeľuje mesto každoročne aj dotácie na rôzne vzdelávacie projekty a modernizáciu výchovnovzdelávacieho

procesu. Samospráva však musela reagovať aj na negatívny demografický vývoj, a preto v uplynulých rokoch zrealizovala niekoľko racionalizačných opatrení. Ich výsledkom je úprava počtu predškolských a školských zariadení a optimalizácia stravovania.

DOPRAVA V MESTE NA KRÍŽOVATKE CIEST

Neoddeliteľnou súčasťou intenzívneho rozvoja, ktorý charakterizuje Trnavu v poslednom období, je doprava. Čoraz naliehavejšie sa ukazuje potreba severného obchvatu, ktorý začala budovať Slovenská správa ciest. Zároveň mesto vypracovalo podklady pre južný obchvat a verí, že v tomto prípade bude štát oveľa pružnejší, aj vzhľadom na prísľub vlády v súvislosti s investíciou Samsungu. Mesto si problém dopravy uvedomovalo od obnovenia samosprávy. Potreby v roku 1991 však niekoľkonásobne prevyšovali možnosti rozpočtu. No

postupne sa darí obnovovať mestské komunikácie a dôležité dopravné uzly. Len v rokoch 2003 – 2008 investovalo mesto do tejto oblasti takmer 500 miliónov Sk. Konečný efekt investícií mesta do dopravy je však ovplyvnený rekonštrukciou ciest, ktoré sú v správe štátu či iných subjektov. Uvedomujúc si závažnosť situácie samospráva pristúpila k spracovaniu Generálneho dopravného

plánu mesta Trnava (GDP). Dokument sa stane záväzným nástrojom pre dopravné plánovanie s vzhľadom do roku 2029.

TRNAVA MÁ VĎAKA DOBREJ POLOHE A BOHATEJ KULTÚRNEJ I DUCHOVNEJ TRADÍCII SVOJU PERSPEKTÍVU DO BUDÚCNOSTI. JE DOMOVOM PRE VŠETKÝCH OBYVATELOV, DOMOVOM, V KTOROM SA NAVZÁJOM CTÍME, VYTVÁRAME PRIESTOR PRE RAST A V ŤAŽKÝCH CHVÍLACH SA DOKÁŽEME AJ PODRŽAŤ. NO TVORBA DOMOVA JE NEMYSLITEĽNÁ BEZ KONKRÉTNÝCH LUDÍ, ICH OCHOTY POMÓCŤ A SPRAVIŤ NIEČO NAD RÁMEC VLASTNÉHO EGOIZMU. TAKÝCHTO LUDÍ JE V TRNAVE DOSTATOK. TREBA VERIŤ, ŽE SA NEPOSTAVIA PROTI SEBE KVÔLI STRANÍCKYM ZÁUJMOM, OHRANIČENÝM NÁZOROM ČI PRAGMATICKÝM PREDSTAVÁM. AJ PRETO JE DÔLEŽITÉ, ABY SME NÁŠ ŽIVOT V MESTE VNÍMALI V KONTINUITE DEJÍN, S CIELOM POSUNÚŤ VLASTNÝM ŽIVOTOM ŠTAFETU MLADEJ GENERÁCII.

MESTO TRNAVA, MESTSKÝ ÚRAD TRNAVA, TRHOVÁ ULICA 3, 917 71 TRNAVA

spojovateľ: 32 36 101, 32 36 111
Radnica, Hlavná ulica 1, 917 71 Trnava
spojovateľ: 32 36 301
Informácie o samospráve nájdete aj na
www.trnava.sk

Hodiny pre verejnosť

Pondelok 8.30 – 11.30 12.30 – 16.30
Utorok nestránkový deň
Streda 8.30 – 11.30 12.30 – 17.00
Štvrtok 8.30 – 11.30 12.30 – 16.30
Piatok 8.30 – 11.30 12.30 – 14.00

Kancelária prvého kontaktu

Pondelok 8.30 – 16.30
Utorok 8.30 – 16.30
Streda 8.30 – 17.00
Štvrtok 8.30 – 16.30
Piatok 8.30 – 14.00

Pokladničné hodiny

Pondelok 8.00 – 11.30 12.30 – 15.30
Utorok 8.00 – 11.30 12.30 – 15.30
Streda 8.00 – 11.30 12.30 – 16.30
Štvrtok 8.00 – 11.30 12.30 – 15.30
Piatok 8.00 – 11.30 12.30 – 14.00

UŽITOČNÉ TELEFÓNNE ČÍSLA

Mestský úrad v Trnave
Kancelária prvého kontaktu: 32 36 161
Informácie o základných školách:
32 36 130
Informácie o materských školách:
32 36 124
Kancelária Zdravé mesto: 32 36 168
Stavebný úrad: 32 36 164
Úvery zo Štátneho fondu rozvoja bývania:
32 36 208
Mestské nájomné byty a ubytovne:
32 36 169
Starostlivosť o rodiny s deťmi: 32 36 171
Starostlivosť o dôchodcov: 32 36 167
Sociálna pomoc občanom: 32 36 167

MESTSKÉ ORGANIZÁCIE

Mestská polícia, Trhová ulica 2: 32 36 401
Správa kultúrnych a športových zariadení,
Hlavná 17: 32 36 435
Správa mestského majetku, Františkánska
16: 32 36 522
Stredisko sociálnej starostlivosti, V.
Clementisa 51: 32 36 600
Domov dôchodcov, T. Vansovej 5:
32 36 710, 55 45 261
Zariadenie opatrovateľskej starostlivosti,
Hospodárska 62: 55 21 128
Zariadenie opatrovateľskej starostlivosti,
Coburgova 26: 55 21 128
Nočľaháreň pre bezdomovcov,
Coburgova 24: 32 36 167, 5511955
Komunitné centrum na Coburgovej ulici:
32 36 281
Denný stacionár pre dôchodcov, Okružná
ulica: 32 36 656
Materské centrum, Okružná ulica:
32 36 658
Krizové centrum pre týrané matky
s deťmi, Okružná ulica: 32 36 657
Mestská televízia Trnava, s.r.o., Hlavná 1:
32 36 470

PREVÁDZKA V ZBERNÝCH DVOROCH

Priemyselná 5 (Vajslova dolina)
Po – Pi 11.00 – 18.00
So 8.00 – 13.00
Tajovského ul. (Prednádražie I.)
Po – Pi 14.00 – 18.00
So 8.00 – 13.00
Sasinkova ul. (Družba)
Po – Pi 12.00 – 18.00
So 8.00 – 18.00
Ul. A. Kmeťa (Zátvor)
Po – Pi 11.00 – 18.00
So 9.00 – 18.00
Cukrová ul. (za cukrovarom)
Po – Pi 12.00 – 18.00
So 8.00 – 18.00

Bottova ul. (Prednádražie)

Po – Pi 12.00 – 18.00

So 8.00 – 18.00

Odoberané odpady:

Veľkorozmerný odpad (nábytok, koberce...),

- drobný stavebný odpad (z drobných stavebných úprav domácností, na ktoré netreba stavebné povolenie, do max. objemu 2,5m³)

- autobatérie, monočlánky, akumulátory

- motorové oleje, jedlé oleje a tuky

- žiarivky a výbojky

- vyradené elektrické a elektronické zariadenia (televízory, počítače, rádiá...)

- pesticídy

- fotochemické látky

- zásady, kyseliny, rozpúšťadlá

- liečivá

- farby, lepidlá, živice

- pneumatiky

- druhotné suroviny (železo, sklo, PET fľaše, papier, plastové fólie)

Zberné dvory sú určené výhradne pre fyzické osoby – občanov mesta Trnavy. Pôvodca odpadu sa preukazuje preukazom totožnosti s vyznačením trvalého bydliska. Drobné stavebné odpady je možné odovzdať v zbernom dvore do max. objemu 2,5m³ na osobu a rok (zlučovanie nie je možné). Odber odpadov sa uskutočňuje BEZPLATNE.

DÔLEŽITÉ TELEFÓNNE ČÍSLA

V KRÍZOVÝCH SITUÁCIÁCH

Linka tiesňového volania: 112

Hasiči: 150

Rýchla zdravotnícka pomoc: 155

Polícia: 158

Mestská polícia: 159

Letecká záchranná služba: 18 155

Horská záchranná služba: 18 300

Linka záchrany – lekár, ktorý poradí ako poskytnúť prvú pomoc: 0850 – 111 313

Linka detskej istoty 0800 – 500 500

Linka detskej dôvery 0800 – 117 878

TRNAVA, SLOBODNÉ KRÁĽOVSKÉ MESTO

Mimoriadne vydanie Noviniek z radnice

Ing. Pavol Tomašovič, Elena Ursinyová

V publikácii sú použité texty a údaje, ktoré poskytli Dr. h. c. Hadrián Radváni, prof. PhDr. Jozef Šimončíč, Ing. arch. Jaroslava Žuffová, Mgr. Jozef Urminský

Spolupracovali: Mgr. Jana Žišková a zamestnanci Mestského úradu v Trnave

Autori fotografií: Ing. Štefan Bošňák, Elena Ursinyová,

Blažej Vittek, Ivan Roman, Peter Ondrejovič, Ivan Kopčáni, MsÚ

Vydalo mesto Trnava v počte 22 500 ks

foto na obálke: Eugen Blaškovič

Novinky z radnice nájdete aj na www.trnava.sk

NOVINKY Z RADNICE – informačný mesačník mesta Trnava. IČO: 00313114. Šéfredaktor: Ing. Pavol TOMAŠOVIČ, tlačový tajomník. Redaktorka: Elena Ursinyová. Grafická úprava: Andrej Grossmann. Redakcia: Radnica, Hlavná 1, 917 71 Trnava. Číslo telefónu: 033/32 36 348. E-mail: pavol.tomasovic@trnava.sk, elena.ursinyova@trnava.sk. Registračné číslo: A 2003/17145. Redakcia nevyžiadané rukopisy a fotografie nevracia. Tlač: B-print, Dedinská 28 Trnava.